

**MITEN TUKEA KESKISUURTEN
YRITYSTEN KASVUA,
KANSAINVÄLISTYMISTÄ JA
RESILIENSSIÄ?
TUTKIMUSRAPORTIN JULKISTUS**

50+ SIBS -webinaari 9.6.2022

WEBINAARIN OHJELMA, KLO 9.00-10.30

- Tilaisuuden avaus, *Sari Forsman-Hugg*, tutkimusjohtaja, PTT
- Keskisuurten kasvuyritysten rooli taloudessa, *Henna Busk*, vanhempi ekonomisti, PTT
- Kestävän kasvun haasteet ja mallit, *Magnus Simons*, principal scientist, VTT
- Kehittämisehdotuksia ja politiikkasuosituksia, *Sari Forsman-Hugg*, tutkimusjohtaja, PTT
- Kommenttipuheenvuorot:
 - *Olli Löytynoja*, toimialapalvelut-yksikön päällikkö, BusinessOulu
 - *Marko Mäkinen*, CEO, EKE-Electronics Ltd
- Kysymyksiä ja keskustelua

KESKISUURTEN YRITYSTEN KASVU JA KANSAINVÄLISTYMINEN GLOBAALEISSA LIIKETOIMINTAEKOSYSTEEMEISSÄ (50+ SIBS)

- Tavoitteena määrittää tuotanto- ja osaamispohjaisten 50+ yritysten kasvu- ja kehityspolut ja kehittää julkisten toimijoiden malleja 50+ yritysten verkostoitumisen ja resilienssin parantamiseksi globaaleissa ekosysteemeissä
- Monipuoliset aineistot ja menetelmät: tilastoanalyysit, tapaustutkimus, haastatteluaineistot, yrityksille suunnattu kysely
- Päärahoittajana Business Finland
- Toteuttajat PTT ja VTT
 - PTT: Henna Busk, Raija Heimonen, Kirsi Noro, Sari Forsman-Hugg
 - VTT: Inka Lappalainen, Markku Mikkola, Mika Naumanen, Magnus Simons
 - Kv. kumppanina: prof. Erkkö Autio, Imperial College London Business School
- Taustatahoina TEM, EK, Teknologiateollisuus, BusinessOulu, Business Tampere, Turku Business Region ja Business Espoo

KESKISUURTEN KASVUYRITYSTEN ROOLI TALOUDESSA

SIBS 50+ webinaari 9.6.2022

Henna Busk

KESKISUURTEN YRITYSTEN ROOLI KANSANTALOUDESSA YHÄ MERKITTÄVÄMPI

Vuonna 2019:

Lukumäärä

- Keskiuuria 3 200 yritystä (1,5 % yrityskannasta)

Henkilöstö

- noin 305 000 (22% kaikkien yritysten työvoimasta)

Liikevaihtosumma

- 98 miljardia euroa (21% kaikkien yritysten liikevaihtosummasta)

Keskisuuriin yrityksiin (50-249) lukeutuu verrattain pieni joukko yrityksiä.

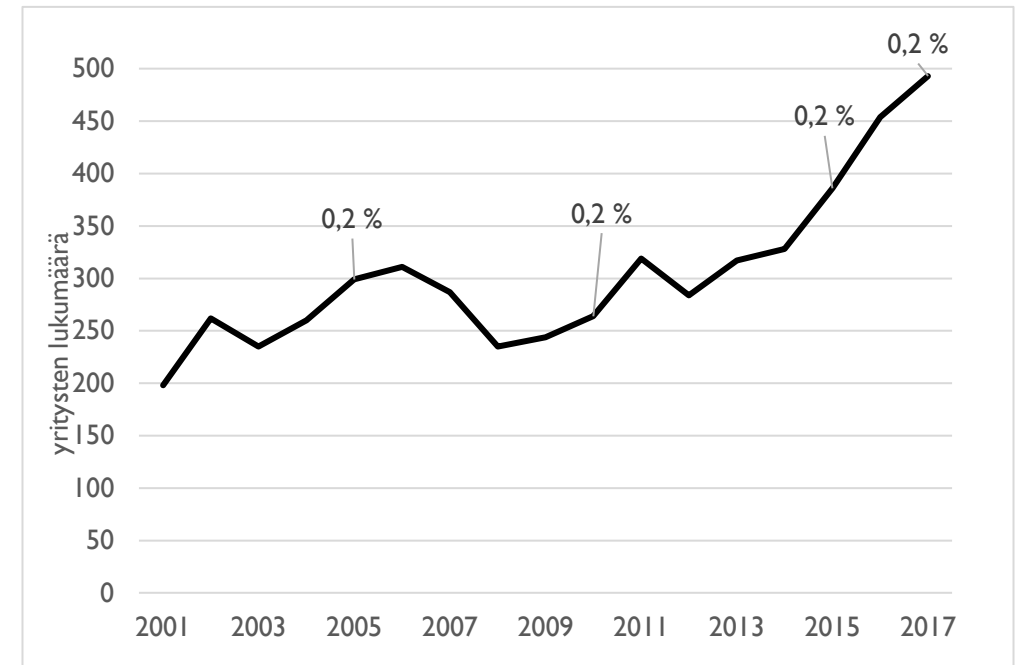
Niiden muodostama liikevaihtosumma ja työllistävyys on merkittävää.

Keskisuurten yritysten merkitys työllistäjänä ja liikevaihdon tuottajana Suomessa on kasvanut 2000-luvulla.

YRITYSTEN NOPEA KASVAMINEN EDELLEEN SUHTEELLISEN HARVINAISTA

- Tutkimuksessa erityishuomio keskisuurissa kasvuyrityksissä
- Yleisesti ottaen kasvuyritysten lukumäärä on noussut 2000-luvulla, mutta osuus yrityskannasta on pysynyt samana: 0,2 prosentissa
 - Yritysten nopea kasvaminen on edelleen suhteellisen harvinaista
- Kasvuyritysten lukumäärä muissa Pohjoismaissa, erityisesti Ruotsissa, Suomea suurempi (Nordic Innovation 2019)

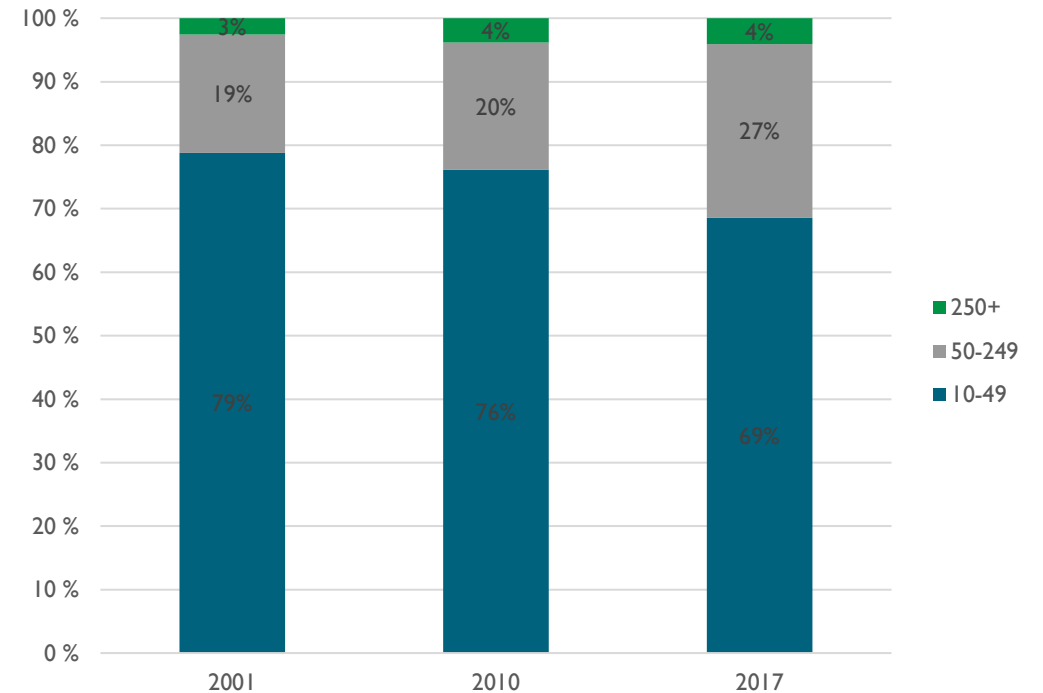
Kasvuyritykset ja niiden osuus yrityskannasta vuosina 2001–2017

NOIN 3 PROSENTTIA KESKISUURISTA KASVUYRITYKSIÄ

- Keskiuuria kasvuyrityksiä vain 3 % keskisuurista (keskiarvo vuosilta 2001-2017).
 - Osuus kuitenkin suurempi kuin pienten (1,5 %) ja suurten yritysten (2 %)
- Keskiuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat kasvaneet erityisesti 2010-luvulla.
- Keskiuurten yritysten osuus kasvuyrityksistä kasvanut 2000-luvulla (19 % → 27 %).

Kasvuyritysten kokojakauma 2001, 2010 ja 2017

OSAAMIS- INTENSIIVISTEN ALOJEN NOUSU

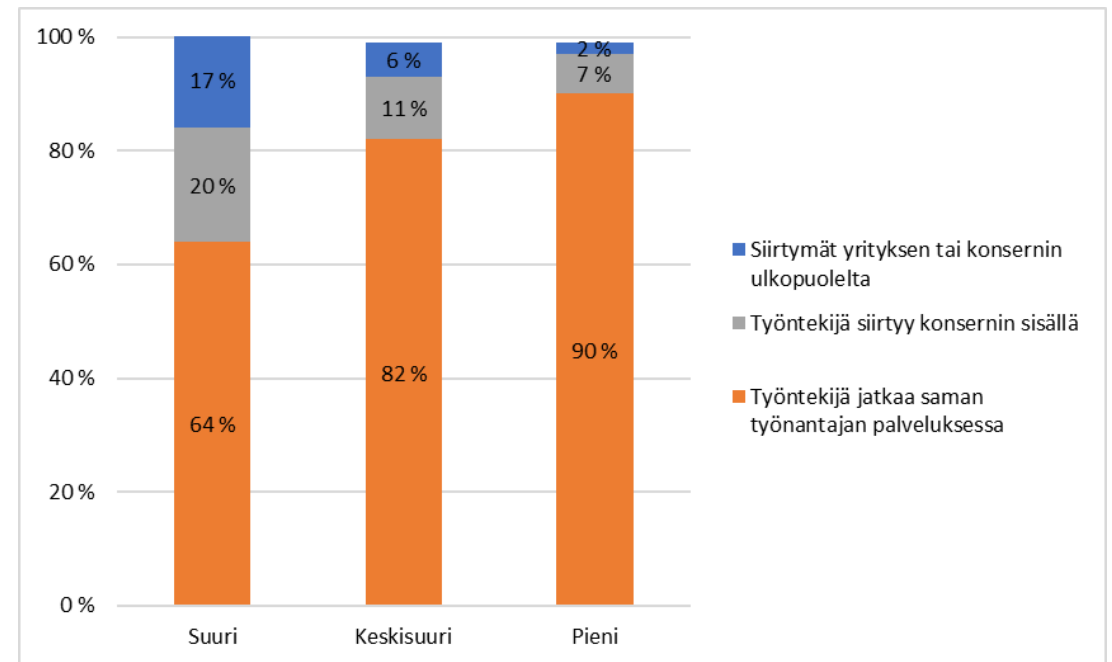
Keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja henkilöstö osaamisintensiivisillä (KIBS) aloilla selvästi kasvanut 2010-luvulla.

Tuotantointensiivisillä aloilla toimivilla kasvuyrityksillä mennyt vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen koko ajan heikommin.

KASVUN LÄHTEET

- Keskisuurilla kasvuyrityksillä on keskeinen rooli uusien työpaikkojen synnyttämisessä.
- Suurin osa keskisuurista kasvuyrityksistä kasvaa ”aidosti” eli orgaanisesti.
- Havainto pätee myös kaikkiin kasvuyrityksiin, sekä yleisesti kasvuyrityksiin Pohjoismaissa (Nordic Innovation 2019).
- Vain pieni osa henkilöstön kasvusta syntyy yritysjärjestelyjen ja myyntien kautta tai konsernien sisäisistä siirtymisistä.
 - Suurilla yrityksillä yleisempää

Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018, osuus työvoimasta.

YHTEENVETO

- Keskisuuriin yrityksiin lukeutuu verrattain pieni joukko yrityksiä, mutta niiden muodostama liikevaihtosumma ja työllistävyys on merkittävää.
- Keskisuurten yritysten merkitys työllistäjänä ja liikevaihdon tuottajana Suomessa on kasvanut 2000-luvulla.
- Yritysten nopea kasvaminen on edelleen suhteellisen harvinaista. Kasvuyritysten lukumäärä on noussut 2000-luvulla, mutta osuus yrityskannasta on pysynyt samana: 0,2 prosentissa.
- Sama pätee keskisuuriin kasvuyrityksiin, joita on ollut keskimäärin 3 prosenttia keskisuurista yrityksistä.
- Keskisuurten osuus kasvuyrityksistä on noussut 2000-luvulla.
- Keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja henkilöstö osaamisintensiivisillä (KIBS) aloilla on selvästi kasvanut 2010-luvulla.

Kiitos!

JOHTOPÄÄTÖKSET, KEHITTÄMISEHDOTUKSIA JA POLITIIKKASUOSITUKSIA

50+ SIBS webinaari 9.6.2022

Sari Forsman-Hugg

KESKEISIÄ TULOKSIA

- Keskisuurilla yrityksillä merkittävä rooli työllistävyyden ja talouskasvun vauhdittajana
- Kasvuyritysten lukumäärän kasvattaminen tulisi olla tulevaisuuden tavoite
- Omistajien halu kasvaa tärkein kasvun ajuri
- Kasvua mahdollistavat tekijät huomioon julkisen tuen kohdistamisessa
- Yritysten digitalisaation aste huomioitava kasvuyrityksille kohdennetuissa julkisessa tuessa ja palveluissa. Ekosysteemien tarkoitusta ja toimintatapoja kirkastettava
- Yritystuet edesauttaneet keskisuurten yritysten vientiä ja tuottavuutta
- Globaali pandemia herätti yrityksiä vahvistamaan resilienssiään eri tavoin

KASVUA MAHDOLLISTAVAT TEKIJÄT HUOMIOON JULKISEN TUEN KOHDISTAMISESSA KESKISUURILLE YRITYKSILLE

- Tulevaisuudessa julkisten toimijoiden tulisi kohdistaa tukensa niin, että Suomeen syntyy entistä enemmän keskisuuria kasvuyrityksiä.
- Tuen kohdistamisessa tulisi entistä tarkemmin ottaa huomioon kasvua mahdollistavia tekijöitä.
- Tarvitaan erilaisia strategioita lähestyä yrityksiä erilaisissa tilanteissa ottaen huomioon omistajien kasvuhaluus ja mahdollisuus investoida tarvittavaa omaa ja vierasta pääomaa yrityksen kasvuun.
- Julkisen toimijan tulisi tukiprosessissaan varmistaa neljä asiaa:
 1. Omistajien kasvuhaluus
 2. Organisaation kasvukyky
 3. Toimintaympäristön kasvuedellytykset
 4. Omistajien vakavaraisuus ja kyky investoida

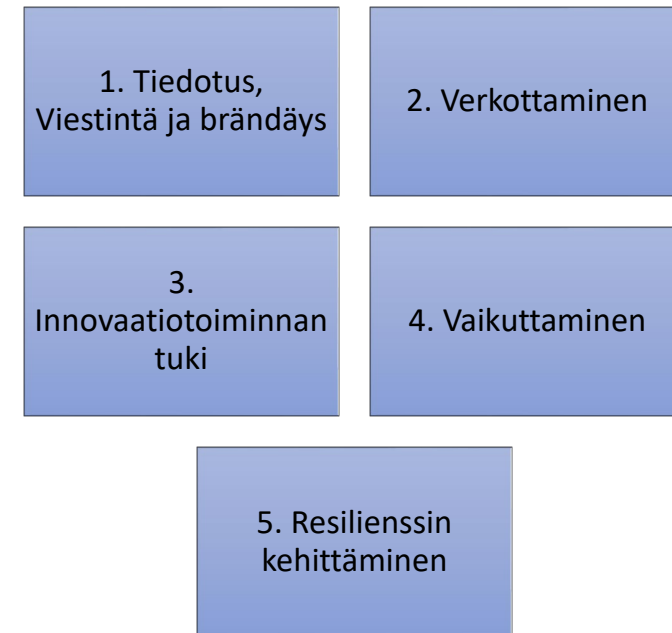
VIHREÄ SIIRTYMÄ JA DIGITALISAATIO KASVATTAVAT EKOSYSTEEMIEN MERKITYSTÄ

- Suomessa toimivat ekosysteemit ovat pääasiassa innovaatioekosysteemejä, joissa yritysten rooli on hyvin merkittävä.
- Harva keskisuuri yritys on ottanut aktiivisen roolin ekosysteemeissä. Ekosysteemi käsitteenä ja toimintamallina on monelle toimijalle vielä verraten tuntematon.
- Vihreän siirtymän kehityksen ja digitalisaation nopeutuminen on kasvattanut ekosysteemien merkitystä nykyisen liiketoiminnan uudistamisessa ja uuden liiketoiminnan luomisessa.
- Keskisuurten yritysten arvoketjupohjaisen liiketoiminnan oheen on laajasti rakentumassa ekosysteemisiä rakenteita ja arvonmuodostusta.
- Mitä laajemmin yrityksen liiketoiminta perustuu digitaalisiin tuotannontekijöihin, sitä laajemmin yritys on jo omaksunut ekosysteemimäisen arvonmuodostuksen.
- Perinteisiä toimialarajoja sekä arvoketjuja ja -verkostoja ylittävät klusterimaiset ja ekosysteemiset verkottumis- ja yhteistyömallit ovat myös tärkeitä paikallisesti ja kansallisesti vauhdittamaan kansainvälistymistä ja vahvistamaan kv. kilpailukykyä.

EKOSYSTEEMIEN TAVOITTEET JA TOIMINTATAVAT VAATIVAT KIRKASTAMISTA

- Yhtenäisen ekosysteemimääritelmän luominen
- Julkisten toimijoiden yhteistyön tiivistäminen alueellisesti, kansallisesti ja EU:ssa
- Suomen keskeisten osaamisalueiden tunnistaminen
- Ekosysteemipalveluiden ja -rahoitustukien selkeyttäminen
- Liiketoimintaekosysteemien syntymiseen tarvitaan kokemusta ja täsmätyökaluja
- Voimakkaasti kasvavia ja kansainvälistyviä keskisuuria yrityksiä tulisi kannustaa ottamaan vahva rooli ekosysteemeissä

Julkisten toimijoiden tulisi keskittyä viiteen perustoimintoon

KEHITYSEHDOTUKSIA YRITYSTEN KASVU- JA TYÖVOIMAPALVELUIHIN

- Julkisilta palveluilta toivotaan ajanmukaisuutta, joustavuutta, nopeutta ja käyttäjälähtöisyyttä.
- Julkisten palveluiden uudistaminen yritysten tarpeiden mukaan
- Viranomaisten, yritysten ja oppilaitosten säännöllistä vuoropuhelua tulisi lisätä.
- Julkisilta toimijoilta odotetaan aktiivista otetta vastuullisen yritystoiminnan ja digitaalisuuden kehittämisen edistämisessä.
- Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja laadukas koulutus avaintekijöitä yritysten kasvun turvaamisessa.

JULKINEN TUKI KESKISUURILLE KASVUYRITYKSILLE DIGIAJAN JA VIHREÄN SIIRTYMÄN MURROKSESSA

Kasvuyritys	Julkinen tuki ja palvelut
1) Digi-intensiiviset yritykset	<ul style="list-style-type: none"> • Osaavan IT-työvoiman turvaaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Koulutuspaikkojen lisääminen ○ Muuntokoulutus: ohjelmien kehittäminen, paikkojen lisääminen ○ Ulkomaiset osaajien verotuksen ja maahantulokäytäntöjen sujuvoittaminen • Klusteriyhteistyön vahvistaminen kansallisella tasolla • Suurlähetystöjen kaupallisten edustustojen palvelujen säilyttäminen
2) Digitaalista siirtymää läpikäyvät laite- ja teknologiayritykset	<ul style="list-style-type: none"> • Ketterämpiä ja yrityslähtöisempiä ekosysteemisiä innovaatiopalveluja • Verkostoitumis- ja toimialakohtaisia tapahtumia • Messutuki ja julkisten toimijoiden referenssitilaukset • Säädösten edellyttämät investoinnit: siirtymäajat, investointituet ja innovaatiomyönteinen sääntely
3) Tuotanto-intensiiviset yritykset	<ul style="list-style-type: none"> • Ammattitaitoisen tuotantohenkilöstön riittävä saatavuus • Asiakaslähtöinen palvelu: Laajasta valikoimasta oikean löytäminen ja sen hakeminen koetaan suuritöiseksi ja byrokraattiseksi. • T&K-investointien ja sukupolvenvaihdosten verotuet

TULOKSISTA TARKEMMIN JULKAISTUISSA RAPORTEISSA

- Simons, M., Naumanen, M., Lappalainen, I., Mikkola, M., Busk, H., Heimonen, R., Noro, K., Autio, E. & Forsman-Hugg, S. 2022. Keskisuurten yritysten kasvu, kansainvälistyminen ja resilienssi globaaleissa liiketoimintaekosysteemeissä. <https://www.ptt.fi/julkaisut-ja-hankkeet/kaikki-julkaisut/keskisuurten-yritysten-kasvu-kansainvalistyminen-ja-resilienssi-globaaleissa-liiketoimintaekosysteemeissa.html>
- Busk ja Naumanen (2022b): Julkisten yritystukien vaikuttavuus keskisuurille yrityksille. <https://www.ptt.fi/julkaisut-ja-hankkeet/kaikki-julkaisut/julkisten-yritystukien-vaikuttavuus-keskisuurille-yrityksille.html>
- Busk ja Naumanen (2022a): Tilastoanalyysi keskisuurten yritysten kasvusta 2000-luvulla. <https://www.ptt.fi/julkaisut-ja-hankkeet/kaikki-julkaisut/tilastoanalyysi-keskisuurten-yritysten-kasvusta-2000-luvulla.html>

Kiitos!

Julkiset tuet ja rahoituspalvelut	Verotus	Työmarkkinat	Työvoimapalvelut/Koulutus	Kansainvälistymis- palvelut	Kriisipalvelut
Viestintä: selkeä ja ajankohtainen	Verotuskäytännön yksinkertaistaminen	Paikallinen sopiminen: viestintä hyvistä käytänteistä	Koulutus: työmarkkinoiden tarpeiden huomioiminen, oppilaitosten ja yritysten koulutusyhteistyön lisääminen, vastavalmistuvien rekrytointialusta, ammattikoulutuksen laadusta huolehtiminen	PK-yritysten kansainvälistymis- palveluiden kehittäminen	Kriisipalveluiden kehittäminen
Viranomaisten välinen yhteistyö: palveluiden ja vastuiden täsmentäminen ja niiden selkeä viestintä	Kuntakohtaisia verovastaavia yritysten avuksi	Määräaikaisten ja osa-aikaisten työntekijöiden palkkaamisen helpottaminen	Työvoiman liikkuvuus kotimaassa: alueellisten palveluntarjoajien yhteistyön lisääminen	Digitaaliset kasvumarkkinatietopalvelut pk-yrityksille	Suunnitelma kriisituen jakamisen kanavia varten
Viranomaisten ja yritysten välisen vuoropuhelun lisääminen			Ulkomainen työvoima: työperusteisten oleskelulupien ripeämpi käsittely	Tuki tuotteiden ja palveluiden kehittämiselle kv. asiakkaiden kanssa	
Yritysten tarpeista lähtevä pitkäjänteinen tuotekehitys			Yhteistyön lisääminen: työnantajat, korkeakoulut, ammattikorkeakoulut ja ammattioppilaitokset, yksityiset kotimaassa ja ulkomailla toimivat rekrytointiyritykset		
Alueellisten investointitukien tasaaminen			Oppisopimus- ja täsmäkoulutus		
Keskisuurten yritysten kasvun ja omistuksen tukimallit					
Innovaatio-ekosysteemien koordinoinnin tuki kansallisesti ja EU-tasolla					

KOMMENTTIPUHEENVUOROT

- . *Olli Löytynoja*, toimialapalvelut-yksikön päällikkö, BusinessOulu
- . *Marko Mäkinen*, CEO, EKE-Electronics Ltd